

RUTINER FÖR PERORALT KONTRASTMEDEL BoF (Avser DT-undersökningar av vuxna patienter, 17 år och äldre)

- Peroral kontrast ges om detta har ordinerats i PACS av prioriterande läkare.
- För rekommendation om vid vilka undersökningar peroral kontrast kan förväntas underlätta bedömningen v.g. se metodboken (TILDA)
- Om det finns uppgift om längd och vikt i remissen skall BMI räknas ut i samband med att remissen läggs till prioritering. Information om längd och vikt kan även inhämtas från äldre remiss/undersökning.

Standardordinationer i PACS:

- **"Peroral kontrast: Nej**
- **"Peroral kontrast: Ja"** - Ordinerande läkare bedömer att peroral kontrast skall ges och ändrar texten till "Peroral kontrast: Ja"
- **"Peroral kontrast: BMI"** – I de fall uppgift om längd/vikt saknas och ordinerande läkare bedömer att peroral kontrast skall ges om patienten har BMI < 20,0 . I dessa fall får uppgift om längd och vikt inhämtas av bokningen.

Kontrastblandningar:

- Standard peroral kontrastblandning för DT-undersökningar av buken:
1 liter vatten med tillblandning av vattenlösligt jodkontrastmedel motsvarande en koncentration av 3,5 - 4 g jod / liter.

Någon av nedanstående alternativa rutiner skall följas:

- 1) Patienter som erhåller peroral kontrast på sjukhuset (elektiva patienter som dricker kontrast på plats samt akuta/inneliggande patienter):

Kontrastblandningen skall drickas under två timmar inför undersökningen och bestå av något av följande exempel:

- i. 25 ml Omnipaque 140 mg I / ml i 1 liter vatten
- ii. 15 ml Omnipaque 240 mg I / ml i 1 liter vatten
- iii. 10 ml Omnipaque 350 mg I / ml i 1 liter vatten
- iv. Annan blandning av 1 liter vatten och vattenlösligt jodkontrastmedel med koncentration av 3,5 – 4 g jod / liter

- 2) Elektiva patienter som i förväg hämtar kontrastmedel och dricker innan ankomst till Bild och Funktion:
- a. Patienten hämtar ut en flaska 50 ml Omnipaque 140 mg I / ml, en mätkopp samt ett informationsblad.
 - b. 25 ml av flaskans innehåll blandas med 1 liter vatten och dricks i jämn takt under två timmar före angiven undersökningstid.
- Undersökning vid misstanke om komplikation till gastric bypass-operation, t.ex. intern herniering:
 - 500 ml av standard peroral kontrastblandning enligt ovan
 - Dricktid: 30 minuter inför undersökningen, varav sista klunkarna just innan patienten lägger sig i apparaten.
 - För patienter med stomi gäller samma rutiner som för övriga patienter. Om en patient med ileostomi uppger problem med att dricka större mängder vätska kan volymen reduceras till som minst 500 ml.
 - DT tunntarm:
 - 45 ml Sorbitol 70% blandas i 1500 ml vatten.
 - Vid undersökning utan sond skall kontrastblandningen drickas under 45 minuter fram till undersökningen
 - Vid undersökning med sond ges kontrastblandningen via nasojejunal sond.
 - Om patienten har stomi skall volym och dricktid reduceras, se metodbok/TILDA.
 - Vid DT-undersökningar med fokus på övre delen av buken, t.ex. DT Pankreas U + 3K kan vatten ordinerats som peroral kontrast. Volym och dricktid enligt metodbok (TILDA).
 - E-Z-CAT
 - Bariuminnehållande peroralt kontrastmedel, kan ordinerats av radiolog vid tidigare överkänslighetsreaktion mot jodkontrastmedel.
 - 225 ml E-Z-CAT blandas med 675 ml vatten till total volym 900 ml
 - Patienten dricker kontrasten i jämn takt under 1 timme före undersökningen
 - OBS! E-Z-CAT är kontraindicerat vid känd el misstänkt gastrointestinal perforation. Skall användas med försiktighet vid misstänkt ileus.
 - Ordinerats av radiolog i fritext i PACS

KOMMENTARER:

- Ordinerande radiolog kan utifrån frågeställning modifiera vilken volym kontrastblandning patienten skall dricka och under vilken tid. Detta anges i fritext i ordinationen.
- På Omnipaque-flaskor står "injektionsvätska", men för användning som peroral kontrast skall kontrastmedlet blandas med vatten och drickas.
- IVA-patienter med förlångsammad tarmpassage och/eller aspirationsrisk kan efter beslut av ansvarig läkare på IVA ordinerats reducerad peroral kontrastvolym alternativt förlängd dricktid. Betänk dock att kontrastfyllnaden i tarmen då försämras.
- Avseende DT-undersökningar av barn v.g. se separat PM.